

Emotionele ondersteuning, transcript kennisclip

Wat is emotionele ondersteuning? Die vraag staat centraal in dimensie 3 van het zelfevaluatie instrument. In deze dimensie gaat het over hoe kinderen en volwassenen met elkaar omgaan. Wanneer het gaat over emotionele ondersteuning kijken we of dit op een warme, respectvolle en enthousiaste manier gebeurt, met oog en respect voor de noden van individuele kinderen.

Page | 1

Waarom is dat belangrijk?

Het is fundamenteel voor het welbevinden van kinderen dat ze veilige emotionele en warme relaties kunnen aanknopen met volwassenen en andere kinderen. Zo kunnen ze een gezonde emotionele basis ontwikkelen, een fundament waarop ze verder kunnen bouwen. Het zorgt ook voor een positief zelfbeeld en een stevige basis zelfvertrouwen. Dat hebben kinderen nodig om op ontdekkingstocht te durven gaan en stilaan de grote wereld te verkennen. Zo zetten ze steeds weer verdere stappen in hun ontwikkeling.

Het is dan erg belangrijk in die relaties dat kinderen zelf voelen dat ze gezien en gehoord worden, dat ze gerespecteerd worden in wie ze zijn. Dat betekent ook dat er iemand is die aanvoelt wat ze nodig hebben en daar een warm antwoord op kan geven. Slaag jij erin om elk van je kinderen zo te ondersteunen? Dan ben jij wat ze in het Zelfevaluatie instrument een sensitief-responsieve begeleider noemen.

Hoe pak je dat nu aan?

Cluster 1: Positieve relaties

Laten we beginnen met het werken aan die positieve relaties in je groep.

Als je in een ruimte binnenkomt voel je al snel de sfeer in een groep aan. Je ziet dat kinderen en volwassenen babbelen, lachen,... plezier hebben met elkaar. Je ziet enthousiaste begeleiders die geïnteresseerd zijn in wat kinderen doen én in wie ze zijn. Ze maken contact met elk kind, met de grote en de kleine, met de rustige en levendige kinderen, ze maken fysiek contact, oogcontact,..

Verbondenheid met kinderen

Je ziet zowel de kinderen als de begeleiders genieten van deze momenten. En dat creëert verbondenheid. Aan die verbondenheid in de groep werk jij bewust en onbewust mee. Het zit hem vaak in kleine dingen, die samen heel wat impact hebben. Waar en hoe organiseer je een voorleesmoment? Waar zitten de kinderen dan t.o.v. jou? Hoe betrek je de baby's hierbij? Vier je wel eens kleine, maar o zo belangrijke momentjes samen? Wat doe jij om de afstand tussen jou en de kinderen te verkleinen: kunnen ze je aanraken, in je ogen kijken, dicht bij je kruipen? Speel je wel eens met hen mee? Wordt er vaak samen gelachen? Krijgen kinderen 's morgens een hartelijk welkom?

Respectvolle omgang

Dat zal voor elk kind waarschijnlijk een tikkeltje anders lopen. Elk kind is immers een uniek persoon met eigen gevoelens en een eigen persoonlijkheid. Ze horen er echter allemaal bij en dat merk je aan hoe de volwassene met hen omgaat. Deze respectvolle manier van omgaan van volwassenen met kinderen heeft zijn invloed op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan.

Relaties tussen kinderen

Hebben kinderen ook oog voor elkaar? Zoeken ze elkaar op? Helpen ze elkaar? Kinderen zijn van jongs af heel erg in elkaar geïnteresseerd en maken contact met elkaar. Prille vriendschappen ontstaan en maken dat kinderen nog enthousiaster naar de opvang komen.

Het werken aan positieve relaties gaat dus over warm, respectvol en enthousiast met kinderen omgaan. Hierdoor voelt een kind zich thuis in de opvang. Het hoort erbij, maakt deel uit van de groep en dat zorgt voor een gevoel van vertrouwdheid. De basis voor eerste vriendschappen wordt gelegd.

Cluster 2: Sensitief responsieve begeleiding

Het vraagt van de begeleider dat hij sensitief responsief is. Dit is dan ook de tweede focus binnen de dimensie emotionele ondersteuning. Sensitief responsief zijn betekent dat je als begeleider signalen van kinderen oppikt (sensitief) en hier gepast op reageert (responsief).

Gepast reageren op signalen

Deze signalen kunnen positief of negatief zijn: een kind kan huilen, kan in een hoekje wegkruipen, kan je een speelgoedje aanreiken, je met open armen tegemoet lopen... De signalen laten zien waar het kind op dat moment nood aan heeft: een knuffel, een troostend woord, bevestiging, een nieuwe spelimpuls, ... Het effect is dat kinderen die van streek zijn, weer gekalmeerd raken. Een kind dat enthousiast is en dat kan delen, zal nog enthousiaster aan de slag gaan.

Sommige signalen zijn beter zichtbaar dan anderen. Bovendien zijn er in de loop van de dag ook heel wat piekmomenten. Het is dan ook een uitdaging om op elk moment van de dag signalen van elk kind te kunnen zien. En hier dan ook nog eens op een passende manier op te reageren.

We geven enkele voorbeelden:

Jonas komt met open armen op je toe. Je ziet plots dat hij een vuile neus heeft. Wat doe je? Fatima huilt bij het vertrek van haar papa. Marie wordt heel erg boos omdat ze haar favoriete speeltje niet krijgt. Rezi kruipt voor de vierde keer op de tafel, ondanks de duidelijke regel dat dit niet mag. In elk van die situaties moet je reageren. Hoe doe je dit met respect voor de beleving en gevoelens van het kind?

Begeleiden van gedrag

Dat betekent niet dat je geen regels en verwachtingen mag stellen. Duidelijke, specifieke en concrete verwachtingen zorgen dat het groepsgebeuren vlot verloopt en dat je het gedrag van kinderen begeleidt. Zo weten ook zij waar ze aan toe zijn, wat wel mag en wat niet. Toch zal je in je reacties naar individuele kinderen als begeleider vaak in de schoenen van je kinderen gaan staan om zo hun gevoelens beter te begrijpen. Lukt het je dan deze gevoelens ook te aanvaarden, dan sluit je reactie als vanzelf veel dichter aan bij de beleving van het kind, dat zich zo begrepen voelt..

Begeleider als veilige basis

Het effect van een sensitief-responsieve houding is dat een kind het gevoel heeft dat het bij de begeleider terecht kan als een veilige basis. Dat kan je zien als een kind spontaan naar jou toekomt om steun te zoeken als ie het moeilijk heeft, maar ook om zijn ontdekkingen en blij momenten met je te delen. Sensitief-responsief zijn gaat dus over oog hebben voor de noden van elk kind en daar op een gepaste manier op inspelen zodat elk kind zich gezien, gehoord en gerespecteerd voelt.